

Strategipapir 2025-2027

Center for Sundhedsfilosofi og Etik

Baggrund

Etiske, eksistentielle, epistemiske og metodiske problemstillinger spiller en stor rolle i sundhedsvæsenet. De må forventes at få en endnu større betydning som følge af udviklingen af personlig medicin og velfærdsteknologi, brugen af AI, nødvendigheden af prioritering af behandlingstilbud, flere sårbare patienter, øgede forventninger om kommunikation og empati i sundhedsfagligt arbejde m.m. Der er samtidig et erkendt behov for at ruste sundhedsprofessionelle bedre til at håndtere etiske og videnskabsteoretiske udfordringer for at imødegå udfordringer med rekruttering og fastholdelse. Det rejser et behov for etisk og filosofisk sundhedsforskning, bedre etisk og videnskabsteoretisk forskningsbaseret praksis, uddannelse, forskning og rådgivning inden for det sundhedsvidenskabelige felt, samt bedre koordinering af disse aktiviteter.

Der er i de senere år udviklet en betydelig ekspertise inden for sundhedsrelateret filosofi i en række miljøer på HUM og SUND (SDU), men der er behov for koordinering og sparring mellem forskerne i sundhedsfilosofi samt forskere og andre aktører inden for det sundhedsfaglige område med etiske og videnskabsteoretiske behov.

Centeret for Sundhedsfilosofi og Etik udgør rammen om et samarbejde mellem filosofimiljøet ved HUM/IDMU, SUND samt OUH, som gør det muligt at opnå en national førerposition inden for sundhedsfilosofi og etik, både når det gælder uddannelse og forskning. Centeret tilbyder koordinering af forskning inden for sundhedsfilosofi og uddannelses- og rådgivningstilbud inden for etik, sundhedsfilosofiske spørgsmål og videnskabsteori. Forskning under Centeret retter sig mod forståelsen og håndteringen af komplekse dilemmaer, beslutnings- og prioriteringsprocesser, som de forekommer i klinisk praksis og andre sundhedsfaglige sammenhænge.

Omsætning af strategi 2020-2024

Den seneste strategi havde som målsætning at konsolidere centeret og styrke dets position i det danske forskningslandskab, hvilket er lykkedes på flere niveauer:

- Der er en løbende tilgang af projekter affilieret med centeret, og det nationale samarbejde er blevet udvidet på tværs af faglige områder og etableret som en gruppe af [affilierede forskere](#)
- Der er tilknyttet tre ph.d.-projekter på tværs af fakulteter
- Der er blevet etableret en tværfakultær videnskabelig følgegruppe bestående af forskere fra SDU
- Der er afviklet oplæg, seminarer eller netværksmøder for forskere og praktikere på tværs af fagområder med forskellige fokus og med både nationale og internationale keynotes
- Der er blevet formidlet kontakt mellem centerets affilieret forskere og forskellige interessenter der har henvendt sig omkring samarbejde, oplæg og præsentationer
- Formidlingen omkring sundhedsfilosofi er blevet udvidet via centerets forskellige medier. Mere konkret omkring projekter, udgivelser og aktuelle arrangementer
- Centeret har bidraget til ph.d. aktiviteter, til etablering af det tilbagevendende kursus 'Sundhedshumaniora', som udbydes på flere fag på HUM og varetager stadig flere undervisningselementer på SUND

Ny strategi 2025-2027

Centeret har tre helt overordnede strategiske målsætninger:

- At danne rammen om forskning og undervisning af høj kvalitet indenfor sundhedsfilosofi og etik
- At etablere forskningssamarbejder imellem relevante forskere fra HUM og SUND (SDU), andre relevante forskere i Danmark samt klinikere fra OUH
- At være den førende stemme i Danmark i forhold til spørgsmål om sundhedsfilosofi og sundhedsetik

Den nye strategi omfatter tre strategiske satsningsområder i forhold til i) fokusering af forskning, ii) ekstern finansiering af kollektive projekter samt iii) internationalisering som er specificeret i denne strategi for Center for Sundhedsfilosofi og Etik i perioden 2025-2027. Afsluttende angives målsætningerne for strategien.

i) Fokus i forskning

Centeret fungerer som ramme for forskere og projekter inden for sundhedsfilosofi som sikrer en solid forskningsmæssig forankring og optimale betingelser for tværfagligt samarbejde. Centeret har indtil nu haft en bottom-up tilgang hvor forskningsområder rettedes ind efter den igangværende forskning. For at optimere forskningsarbejde, sikre synergi og etablere mere holdbare forskningsmiljøerne vil Centeret i den kommende periode fokusere på de 5 strategiske områder som har størst forskningsaktivitet og udviklingspotentiale.

- **Sundhedsetik;** særligt fokus på udfordringer for sundhedsfaglig professionsetik og identitet, herunder fastholdelse af sundhedspersonale, koblingen mellem bioetiske refleksioner og sundhedspraksis, sårbarhed, patientautonomi, samt etisk refleksion i sundhedsvæsenet,
- **Sundhedskommunikation;** særligt fokus på at udvikle patientkommunikation, kommunikationsmodeller og -guides gennem filosofisk analyse, samt på udvikling af spørgeskemaer i forskning og praksis, men også betydningen af relationer, omsorg og empati
- **Trivsel, velfærd og sundhedsfremme;** særligt fokus på hvordan forståelser af det gode liv, sygdom og sundhed påvirker praksis, på at udvikle teorier om well-being i forskellige livsfaser og livssammenhænge samt udfordringerne ved måling af trivsel samt brugen af personlig medicin i praksis.
- **Ulighed og prioritering i sundhed;** særligt fokus på hvilke faktorer som påvirker retfærdighed eller ulighed i sundhed herunder sociale aspekter af sundhed, mikroprioriteringer, individuelt ansvar, livsstil og sygdom
- **Sundhedsteknologi og AI;** særligt fokus hvordan introduktionen af AI/LLM og beslutningsstøtte-algoritmer påvirker patient-behandler forholdet og professionel dømmekraft, sundhedspersonale og patientperspektiver på AI samt på hvordan robotteknologi påvirker sundhedspraksis

Igennem alle forskningsområder løber et særligt fokus på videnskabsteori og forskningsetik samt udviklingen af kvantitative og kvalitative metoder i sundhedsforskning. Centeret har desuden en særlig kompetence inden for spørgsmål om RCR, integritet i forskning samt etik i forskningsdesign.

Centeret særlige styrkepunkter er det tætte samarbejde mellem filosoffer og sundhedsforskere samt forskning i sundhedsfaglig praksis, fx i klinik, hospitalsgange og laboratorier. Men kombinationen af praksisnær forskning og den øgede fokusering på kerneområder indenfor forskningen har Centeret et meget stort potentiale til at bidrage til at løse presserende problemer inden for sundhedsområder. Koblingen til praksis giver også et stort potentiale for direkte impact på sundhedsområdet.

Milepæle: Centeret vil understøtte det øgede forskningsfokus på disse emner gennem målrettede, tematiske arrangementer for affilierede forskere, understøttelse af tværfagligt samarbejde og udviklingen af projekter samt netværk, også internationalt.

ii) Kollektive forskningsansøgninger

Kernen i centeret er en række centrale forskere som løbende arbejder med sundhedsfilosofiske emner. For at styrke kontinuiteten har centeret derfor ændret struktur fra en organisering omkring projekter til affilierede

forskere. Vores erfaring er dog også at opbyggelsen af tværfaglige miljøer kræver ekstern finansiering. Det er derfor en strategisk målsætning at Centeret i den kommende periode skal danne ramme om hjemhentning af ekstern finansiering til en række kollektive projekter.

Centeret vil understøtte samarbejde mellem forskere fra SUND og HUM, skabe tættere kontakter mellem forskere og klinisk praksis samt sikre en bred inddragelse af sundhedsfaglige aktører fordi tværfaglige og tværsektorielle samarbejder er helt afgørende for at sikre de optimale betingelser for succesfulde forskningsprojekter indenfor Centerets område. Vi vil arbejde på løbende at bidrage til forskningsprojekter inden for sundhedsvidenskab og klinisk praksis. Der er dog også er afgørende for centerets stabilitet og udvikling at vi også er i stand til at tiltrække mellemstore og store ansøgninger hvor projekt og PI er placeret på selve centeret. Disse ansøgninger rettes mod råd og fonde inden for både det humanistisk-samfundsvidenskabelige og det sundhedsvidenskabelige hovedområde, fx Det Frie Forskningsråd samt private fonde som VELUX Fonden, Trygfonden, Helsefonden og Novo Nordisk fonden. Da det er en udfordring at finde virkemidler som er tilpasset tværfaglige ansøgninger, er det en selvstændig del af Centerets målsætning at øge dialogen med fonde om tværfaglige projekter inden for det sundhedsfaglige område.

Milepæle: Centeret skal udvikle flere ansøgninger til mellemstore og store projekter indenfor praksisnær sundhedsfilosofi. Centeret skal løbende oplyse om affilierede forskere om fundingmuligheder og nye strategiske sætningsområder. Det vil afholde netværksarrangementer samt opstartsmøder for projektsamarbejder og fungere som væksthus for pilotprojekter og forstudier der kan tjene som grundlag for og kvalificering af ansøgninger.

iii) Internationalisering og internationalt netværk

Center for Sundhedsfilosofi og Etik har indtil nu arbejdet for at konsolidere sig på SDU samt etablere et netværk af sundhedsforskere bredt i Danmark, hvoraf flere forskere nu er affilierede til Centeret. Centeret har desuden etableret en videnskabelig følgegruppe af stærke og relevante forskere fra SDU/OUH med profil indenfor en række af dets fokusområder (hhv. sundhedsetik, trivsel, AI og ulighed i sundhed). Følgegruppen er central i forhold til kvalitetssikre forskningen i Centeret og bidrager også til at styrke det tværfaglige samarbejde på SDU og OUH.

I denne udvikling indtænkes at nordiske samarbejder er særlig relevante og centrale for Centerets forskningsområder. En del af arbejdet med internationalisering vil foregå i samarbejde med forskningsgruppen Værdier og Velfærd, IDMU. Internationaliseringen skal øge forskningshøjden, sikre netværk for forskere som arbejder i centeret, særligt juniorforskere, og bidrage til at profilere Centeret internationalt.

Milepæle: For at løfte internationalisering vil Centeret i den kommende periode løbende at invitere internationale topforskere til at afholde oplæg, ph.d.-kurser eller masterclasses i center-regi. Vi vil desuden etablere tættere samarbejde med beslægtede centre i udlandet som Center for Medical Ethics på Oslo Universitet.

Målsætninger

Gennem de tre strategiske indsatser er det målsætningen at Centeret skal:

1. **Skabe vidensdeling og sparring mellem forskningsmiljøer på tværs af HUM, SUND og OUH** samt eksterne aktører, så det danske sundhedsvæsen kan være på forkant med de etiske krav, der følger med teknologi og medicinsk innovation.
2. **Fremme tværfagligt samarbejde mellem filosofi og sundhedsvidenskab**, så forskere, klinikere og beslutningstagere kan udvikle dybere forståelse for de etiske og videnskabsteoretiske aspekter i praksis.
3. **Uddanne fremtidens sundhedsprofessionelle** til at håndtere etiske udfordringer og beslutningsprocesser med større kompetence og refleksion.
4. **Styrke rekruttering og fastholdelse af sundhedsprofessionelle** ved at skabe faglige miljøer, hvor medarbejdere oplever støtte og anerkendelse i arbejdet med komplekse udfordringer og dilemmaer.

Godkendelse og evaluering

Et udkast til strategien rundsendes til Center for Sundhedsfilosofi og Etiks videnskabelige følgegruppen. Udkastet bliver desuden forelagt Styregruppe og Executive board til diskussion i november 2024. Efter revision vil strategipapiret blive rundsendt til styregruppen for til og endelig godkendelse ultimo 2024. Strategien gælder fra 2025 til og med udgangen af 2027. Resultaterne af perioden 2025-2027 opgøres ultimo 2027, hvorefter strategiens målsætninger evalueres og der udvikles et udkast til en fornyet målsætning og strategi for Center for Sundhedsfilosofi og Etik primo 2028.

Om Center for Sundhedsfilosofi og Etik

Centerets organisering

Centeret er defineret som et samarbejde imellem Det Humanistiske Fakultet, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet og Odense Universitetshospital (OUH). Centeret ledes formelt af en forsker fra HUM/Institut for Design, Medier og Uddannelsesvidenskab, men den overordnede ledelse varetages af en styregruppe bestående af repræsentanter for alle tre samarbejdende institutioner.

Executive Board

- Ole Skøtt, Dekan, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet
- Kim Brixen, Lægefaglig direktør, Odense Universitetshospital
- Simon Møberg Torp, Dekan, Det Humanistiske Fakultet (Forperson)

Styregruppe

- Rikke Leth-Larsen, Institutleder, Klinisk Institut
- Alexandra Holsting, Institutleder, Institut for Design, Medier og Uddannelsesvidenskab
- Pernille Hermann, Klinisk lektor, Medicinsk-endokrinologi, OUH
- Kim Houliind, Institut for Regional Sundhedsforskning
- Morten Hulvej Rod, Direktør for Statens Institut for Folkesundhed, SDU
- Anne-Marie S. Christensen, Professor, Ph.d., Dr.Phil., Institut for Design, Medier og Uddannelsesvidenskab (Leder af Center for Sundhedsfilosofi og Etik)

Videnskabelig følgegruppe

- Kirsten Kaya Roessler, Professor, Institut for Psykologi, SDU
- Anne Gerdes, Professor, Institut for Design, Medier og Uddannelsesvidenskab, SDU
- Mickael Bech, Professor, Institut for Statskundskab, SDU
- Søren Mikkelsen, Klinisk Professor, Institut for Regional Sundhedsforskning, SDU

Mail: sundhedsfilosofi@sdu.dk

Hjemmeside: www.sdu.dk/sundhedsfilosofi